

কবিতাৰ সপক্ষে

[A Defense of Poetryৰ অসমীয়া অনুবাদ]

পাৰ্ছ বীছ শ্বেলী

অনু.: বিবেকানন্দ চৌধুৰী

কবিতা সঁচাকৈয়ে কিবা একধৰণে স্বগীয়। ই একে সময়তে জ্ঞানৰ কেন্দ্ৰ আৰু পৰিধি; ই হৈছে সেইটোৱেই যিয়ে সকলো বিজ্ঞানক সামৰি লৈছে, আৰু যিটোৰ কথা সকলো বিজ্ঞানতে উল্লেখ কৰিবই লাগিব। ই একে সময়তে আন সকলো চিন্তা ব্যৱস্থাৰ শিলা আৰু ফুল; যিটোৰ পৰাই সকলো জন্ম হয় আৰু যিয়ে সকলোতে শোভা পায়; আৰু যদি ক্ষতিগ্ৰস্ত হয়, তেন্তে ফল আৰু বীজক অস্বীকাৰ কৰে আৰু উষৰ জগতখনৰ পৰা জীৱন গছৰ বংশৰ পুষ্টি আৰু উত্তৰাধিকাৰিত্বক বাধা দিয়ে। ই সকলো বস্তুৰ নিখুঁত আৰু পৰিপূৰ্ণ পৃষ্ঠ আৰু ফুল; ই গোলাপৰ গোন্ধ আৰু ৰঙৰ দৰে ইয়াক গঠন কৰা উপাদানসমূহৰ প্ৰকৃতিৰ দৰে, শৰীৰবিজ্ঞান আৰু দুৰ্নীতিৰ বহস্যৰ প্ৰতি অল্লান সৌন্দৰ্যৰ ৰূপ আৰু মহিমাৰ দৰে। গুণ, প্ৰেম, দেশপ্ৰেম, বন্ধুত্ব কি আছিল— আমি বাস কৰা এই সুন্দৰ বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডখনৰ দৃশ্যপট কি আছিল; কবৰৰ এই ফালে আমাৰ বাবে সান্ত্বনাৰ কি আছিল— আৰু ইয়াৰ ওপৰতো আমাৰ আকাংক্ষা কি আছিল, যদি কবিতাই সেই চিৰন্তন অঞ্চলবোৰৰ পৰা পোহৰ আৰু জুই আনিবলৈ আৰোহণ কৰা নাছিল, য'ত ফেঁচাৰ দৰে পাখিলগা হিচাপ-নিকাচৰ ক্ষমতাই কেতিয়াও উৰিবলৈ সাহস নকৰে? কবিতা যুক্তিৰ দৰে নহয়, ইচ্ছাৰ নিৰ্ণয় অনুসৰি প্ৰয়োগ কৰিবলগীয়া শক্তি। এজন মানুহে ক'ব নোৱাৰে, “মই কবিতা ৰচনা কৰিম।” মহান কবিয়েও ক'ব নোৱাৰে; কাৰণ সৃষ্টিশীল মনটো উমি উমি জ্বলি শেষ হৈ যাব ধৰা কয়লাৰ দৰে, যাক কোনো অদৃশ্য প্ৰভাৱে অনিৰন্তৰ বতাহৰ কোবৰ দৰে ক্ষণস্থায়ী উজ্জ্বলতাৰ প্ৰতি জাগ্ৰত কৰে; এই শক্তি ভিতৰৰ পৰাই উদ্ভৱ হয়, ফুলৰ ৰঙৰ দৰে যিটো বিকাশৰ লগে লগে ম্লান হৈ পৰে আৰু সলনি হয়, আৰু আমাৰ প্ৰকৃতিৰ সচেতন অংশবোৰ ইয়াৰ কাষ চাপি অহা বা ইয়াৰ প্ৰস্থানৰ বিষয়ে ভৱিষ্যদ্বাণীহীন। এই প্ৰভাৱ মূল বিশুদ্ধতা আৰু বলত স্থায়ী হ'ব পাৰেনে, ফলাফলৰ মহত্ব ভৱিষ্যদ্বাণী কৰাটো অসম্ভৱ; কিন্তু যেতিয়া ৰচনা আৰম্ভ হয়, তেতিয়া প্ৰেৰণাৰ ইতিমধ্যে অৱনতি ঘটিছে, আৰু বিশ্বৰ মাজত প্ৰচাৰিত হোৱা আটাইতকৈ গৌৰৱময় কবিতাটো হয়তো কবিৰ মূল ধাৰণাবোৰৰ দুৰ্বল ছাঁ। কবিতাৰ উন্নততম অংশবোৰ শ্ৰম আৰু অধ্যয়নৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হয় বুলি কোৱাটো ভুল নহয় নেকি, বৰ্তমান সময়ৰ শ্ৰেষ্ঠ কবিসকলক আহ্বান জনাইছোঁ। সমালোচকসকলে পৰামৰ্শ দিয়া কষ্ট আৰু পলমৰ অৰ্থ এইধৰণেই ন্যায্যভাৱে ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি যে অনুপ্ৰাণিত মুহূৰ্তবোৰ সঘতনে পৰ্যবেক্ষণ কৰাতকৈ বেছি নহয়, আৰু গতানুগতিক অভিব্যক্তিৰ আন্তঃবৰ্ণনৰ দ্বাৰা তেওঁলোকৰ পৰামৰ্শৰ মাজৰ স্থানসমূহৰ কৃত্ৰিম সংযোগ; কেৱল কাব্যিক ক্ষমতাৰ সীমাবদ্ধতাইহে জাপি দিয়া এটা প্ৰয়োজনীয়তা; কাৰণ মিল্টনে “পেৰাডাইজ লষ্ট”ক কিছু অংশত মৃত্যুদণ্ড দিয়াৰ আগতে সামগ্ৰিকভাৱে কল্পনা কৰিছিল। আমাৰ নিজা কৰ্তৃত্ব আছে মিউজে তেওঁক “অপৰিকল্পিত গীত” “শ্ৰুতলিপি” কৰাৰ বাবে। আৰু এইটোৱেই হওক যিসকলে “অবলেণ্ডো ফুৰিঅ'ছ”ৰ প্ৰথম শাৰীৰ ছাপ্লান্টা বিভিন্ন পঠনৰ অভিযোগ উত্থাপন কৰিব। এনেদৰে উৎপাদিত ৰচনাবোৰ কবিতাৰ বাবে যিটো চিত্ৰকলাৰ বাবে নানাৰঙৰ কলাত্মক সমাহাৰ। কাব্যিক ক্ষমতাৰ এই প্ৰবৃত্তি আৰু অন্তৰ্দৃষ্টি এতিয়াও প্লাষ্টিক আৰু চিত্ৰকলাত অধিক পৰ্যবেক্ষণযোগ্য; মাতৃৰ গৰ্ভত শিশু হিচাপে শিল্পীৰ ক্ষমতাত এটা মহান মূৰ্তি বা ছবি গজি উঠে; আৰু গঠনত হাতক নিৰ্দেশ দিয়া মনটোৱেই প্ৰক্ৰিয়াটোৰ উৎপত্তি, গ্ৰেডিয়েচন বা মাধ্যমৰ হিচাপ ল'বলৈ অক্ষম।

কবিতা হৈছে আটাইতকৈ সুখী আৰু শ্ৰেষ্ঠ মনৰ শ্ৰেষ্ঠ আৰু সুখৰ মুহূৰ্তৰ অভিলেখ। আমি কেতিয়াবা স্থান বা ব্যক্তিৰ সৈতে জড়িত, কেতিয়াবা কেৱল নিজৰ মনটোক লৈ, আৰু সদায় অভাৱনীয়ভাৱে উদ্ভৱ হোৱা আৰু নিমগ্নহীনভাৱে প্ৰস্থান কৰা, কিন্তু সকলো প্ৰকাশৰ বাহিৰলৈ উন্নীত আৰু আনন্দদায়ক হোৱা চিন্তা আৰু অনুভূতিৰ বিলুপ্ত হোৱা ভ্ৰমণৰ বিষয়ে সচেতন: যাতে তেওঁলোকে এৰি যোৱা ইচ্ছা আৰু অনুশোচনাতে আনন্দ নাথাকিব নোৱাৰে, ইয়াৰ বস্তুৰ প্ৰকৃতিত যিদৰে অংশগ্ৰহণ কৰে। যেন আমাৰ নিজৰ মাধ্যমেৰে এটা ভৱিষ্যদ্বাণীকাৰী স্বভাৱৰ ব্যাখ্যা; কিন্তু ইয়াৰ খোজবোৰ সমুদ্ৰত ওপৰত বলা বতাহৰ দৰে, যিটো আগন্তুক শান্তিয়ে মচি পেলায়, আৰু যাৰ লেখ-জোখ কেৱল ইয়াক পকী কৰা বলিৰেখায়ুক্ত বালিৰ দৰেহে থাকে। এই আৰু সংশ্লিষ্ট সত্তাৰ অৱস্থাসমূহ মূলতঃ আটাইতকৈ সূক্ষ্ম সংবেদনশীলতা আৰু আটাইতকৈ বৃদ্ধি পোৱা কল্পনাৰ লোকসকলে অনুভৱ কৰে; আৰু তেওঁলোকৰ দ্বাৰা উৎপন্ন হোৱা মনৰ অৱস্থা প্ৰতিটো ভিত্তি কামনাৰ সৈতে যুদ্ধত থাকে। গুণ, প্ৰেম, দেশপ্ৰেম, বন্ধুত্বৰ উৎসাহ মূলতঃ এনে আৱেগৰ সৈতে জড়িত; আৰু সেইখিনি ক্ৰিয়া কৰি থকাৰ সময়ত আত্মা নিজ ৰূপত পৰিলক্ষিত হয়, যেন বিশাল বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডত এটা ক্ষুদ্ৰ পৰমাণুহে। কবিসকলে কেৱল অতি পৰিশোধিত সংগঠনৰ আত্মা হিচাপে এই অভিজ্ঞতাসমূহৰ অধীনত নহয়, কিন্তু তেওঁলোকে এই অতীন্দ্ৰীয় জগতখনৰ বিলুপ্ত হোৱা ৰঙৰ সৈতে সংযুক্ত কৰা সকলোবোৰকে বং কৰিব পাৰে; এটা শব্দ, কোনো দৃশ্য বা আৱেগৰ প্ৰতিনিধিত্বত থকা এটা বৈশিষ্ট্যই মোহিত কৰ্ত্তো স্পৰ্শ কৰিব, আৰু যিসকলে কাহানিবা হ'লেও এই আৱেগবোৰ অনুভৱ কৰিছে, তেওঁলোকৰ শুই থকা, ঠাণ্ডা, অতীতৰ পুতি থোৱা প্ৰতিচ্ছবিখনক পুনৰ সজীৱ কৰি তুলিব। কবিতাই এইদৰে পৃথিৱীৰ শ্ৰেষ্ঠ আৰু সুন্দৰ সকলোকে অমৰ কৰি তোলে; ই জীৱনৰ চক্ৰহীন নিশাৰ মাজৰ সময়খিনিত জয়াল কৰি তোলা কায়াহীন হৈ যোৱা প্ৰোত্ৰাৱাৰোৰক কাৰ্যকলাপবোৰ ৰোধ কৰে আৰু সেইবোৰক আৱৰি ধৰে, বা ভাষাত বা ৰূপত, সেইবোৰক মানৱজাতিৰ মাজলৈ পঠিয়াই দিয়ে, যিসকলৰ লগত তেওঁলোকৰ ভগ্নীসকল থাকে— বাস কৰে, তেওঁলোকৰ বাবে আত্মীয় আনন্দৰ মধুৰ খবৰ কঢ়িয়াই আনে, কাৰণ তেওঁলোকে বাস কৰা উদ্যমৰ সুৰংগবোৰৰ পৰা বস্তুৰ জগতখনলৈ প্ৰকাশৰ কোনো দুৱাৰ নাই। কবিতাই মানুহৰ মাজত থকা দেৱত্বৰ ভ্ৰমণক ক্ষয়ৰ পৰা মুক্ত কৰে।

কবিতাই সকলো বস্তুকে মৰমলগালৈ ৰূপান্তৰিত কৰে; ই যিটো অতি সুন্দৰ তাৰ সৌন্দৰ্যক উন্নীত কৰে, আৰু যিটো অতি বিকৃত তাত সৌন্দৰ্য যোগ কৰে; ই উল্লাস আৰু ভয়ানকতা, দুখ আৰু আনন্দ, অনন্তকাল আৰু পৰিৱৰ্তনক জীৱনসঙ্গিনী কৰায়; ই নিজৰ লঘু যোৰৰ তলত সকলো অমিল বস্তুক সংঘৰ বশ কৰি ৰাখে। ই স্পৰ্শ কৰা সকলো বস্তুকে ৰূপান্তৰিত কৰে আৰু ইয়াৰ উপস্থিতিৰ উজ্জ্বলতাৰ ভিতৰত গতি কৰা প্ৰতিটো ৰূপ আচৰিত সহানুভূতিৰ দ্বাৰা ই উশাহ লোৱা আত্মাৰ অৱতাবলৈ সলনি হয়: ইয়াৰ গোপন ৰসায়নে মৃত্যুৰ পৰা জীৱনৰ মাজেৰে বৈ যোৱা বিষাক্ত পানীক ভুক্তযোগ্য সোণলৈ পৰিণত কৰে; ই জগতৰ পৰা পৰিচিতিৰ ওৰণি খুলি পেলায়, আৰু উলংগ আৰু শুই থকা সৌন্দৰ্যক উদঙাই দিয়ে, যিটো ইয়াৰ ৰূপৰ আত্মা।

সকলো বস্তুৱেই অনুভৱ কৰা ধৰণেই অস্তিত্ব লাভ কৰে: অন্ততঃ অনুভৱকাৰীৰ সম্পৰ্কত। “মন নিজৰ স্থান, আৰু নিজৰ পৰাই নবকৰ স্বৰ্গ, স্বৰ্গৰ নবকলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিব পাৰে।” কিন্তু কবিতাই সেই অভিশাপক পৰাস্ত কৰে যিয়ে আমাক চাৰিওফালৰ ধাৰণাৰ দুৰ্ঘটনাৰ বলি হ'বলৈ বান্ধি ৰাখে। আৰু ই নিজৰ আকৃতিৰ পৰ্দাখন বিস্তাৰ কৰক, বা বস্তুৰ দৃশ্যৰ আগৰ পৰা জীৱনৰ ক'লা ওৰণিখন আঁতৰাই পেলাওক, ই আমাৰ বাবে সমানে আমাৰ সত্তাৰ ভিতৰত আন এটা সত্তাৰ সৃষ্টি কৰে। ই আমাক এনে এখন পৃথিৱীৰ বাসিন্দা কৰি তোলে যাৰ বাবে চিনাকি পৃথিৱীখন এক বিশৃংখলতা। ই সেই সাধাৰণ বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডখনৰ পুনৰুৎপাদন কৰে, যাৰ ই অংশ আৰু অনুভূতিশীল, আৰু ই আমাৰ অন্তৰ্দৃষ্টিৰ পৰা আমাৰ সত্তাৰ আশ্চৰ্যক আমাৰ পৰা অস্পষ্ট কৰি ৰখা পৰিচিতিৰ ছবিখনক পৰিষ্কাৰ কৰে। ই আমাক যিটো অনুভৱ কৰোঁ, সেইটো অনুভৱ কৰিবলৈ বাধ্য কৰে, আৰু আমি যিটো জানো সেইটো কল্পনা কৰিবলৈ বাধ্য কৰে। ই বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডখনক নতুনকৈ সৃষ্টি কৰে, পুনৰাবৃত্তিৰ দ্বাৰা মুক কৰা ধাৰণাৰ পুনৰাবৃত্তিৰ দ্বাৰা আমাৰ মনত ইয়াক ধ্বংস হোৱাৰ পিছত। ই টাছ' (Torquato Tasso – ষষ্ঠ শতাব্দীৰ ইটালিয়ান কবি)ৰ সাহসী আৰু সঁচা কথাক ন্যায্যতা প্ৰদান কৰে—“Non merita nome di creatore, se non Iddio ed il Poeta” [ঈশ্বৰ আৰু কবিৰ বাহিৰে আন কোনোৱেই সৃষ্টিকৰ্তাৰ নাম পোৱাৰ যোগ্য নহয়]।

বিবেকানন্দ চৌধুৰী এগৰাকী অনুবাদক আৰু লেখক। বৃত্তিত এগৰাকী অভিযন্তা চৌধুৰীয়ে ইংৰাজী আৰু অসমীয়া দুয়োটা ভাষাতে অনুবাদ কৰিছে।